

Riktlinjer - artskydd – oroande exempel på bedömning

Sammanfattning: Jag har försökt bygga reflektioner på en sammanställning av de exempel på bedömningar som är en del av riktlinjedokumentet. Jag har också gjort en del reflektioner i anslutning till detta.

Introduktion

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har 21 juni 2016 utfärdat Gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket http://www.naturvardsverket.se/upload/nyheter-och-press/press2016/Artskydd_Gemensamma%20riktlinjer_skogsstyrelsen.pdf

Samtidigt skriver GeneralDirektörerna till regeringen att artskyddsförordningen bör utredas https://www.naturvardsverket.se/upload/nyheter-och-press/press2016/Artskydd_skrivelse.pdf .

Därmed höjs artskyddsförordningen och dess konsekvenser till politisk nivå.

Den avgående GD för Skogsstyrelsen (nu ordförande i Föreningen Skogen) har nyss skrivit: "Regeringen och politiken måste ta ansvar för de avvägningar som rimligen måste göras. Det är redan tillräckligt tydligt att de tolkningar av gällande regelverk som nu görs efter bästa förmåga av tjänstemän leder över styr. Se över och skriv om lagstiftningen så att skogsbrukande blir möjligt i Sverige." <http://www.lantbruk.com/debatt/satt-ned-foten-tillat-bade-bombmurklor-och-skogsbruk>

Det är nu läge för att fästa uppmärksamheten på vilka problem som bör tas upp i den förestående utredningen och den politiska behandlingen.

Själv bidrar jag nedan med reflektioner omkring de exempel som ges i riktlinjer för hantering av artskydd. Riktlinjerna är knappast transparenta och lättförståeliga, och jag vill inte lägga ned månader att förstå. Jag ber därför om ursäkt om jag har missförstått något och uppskattar självfallet tillrättalägganden. Jag är kanske naiv ibland. Exemplet behöver naturligtvis inte vara representativa och framför allt säger de inget om hur omfattande den nationella effekten blir.

Avser ta upp fler reflektioner med annat fokus i senare artiklar, nu tror jag det blir om:

[Jag har nu redan skrivit om otillfredställande konsekvensbeskrivning \(bilaga 2\);](#)

*) otillfredställande grundprinciper;

*) otillfredställande relation med rödlistan;

Men jag får se vad det blir, kanske bör vänta till efter sommaren? Fast å andra sidan är det bra att komma igång tills regeringen skriver utredningsdirektiv, så därför forcerar jag arbetet med de två första...☺

Jag anser att markägarna bör dokumentera erfarenheterna med systematik fom nu när riktlinjerna finns, så dessa kan tillföras kommande utredning och politisk hantering.

Oroande exempel på bedömning

Riktlinjerna har åtta exempel (sid 35-40) på situationer och resultat som skall belysa hur riktlinjerna är tänkta att fungera i praktiken. Jag har sammanfattat i en tabell. Ibland står nothänvisningar t ex a) och k), som hänvisar till förklaringar under tabellen.

Art	Initierad av	Rödliste-kategori j)	Nationell Bevarandestatus k)	Måste artskydds-förordningen tillämpas?	Område som beaktas för bevarandestatus	Initiering ledde till "vidgning" m)	Markägare Accept n)
Kungsörn A)	Avverkningsanmälan	Nära hotad	?	Nej	Län?	Nej	
Kungsörn a)	Avverkningsanmälan	Nära hotad	?	Nej	Län?	Ja	
Guckusko b)	Avverkningsanmälan	Livskraftig	Gynnsam	Nej	<<län	Nej	
Tjäder c)	Avverkningsanmälan	Livskraftig	?	Ja	<län	Nej	Nej
Talltita D)	Samråd Skogsbilväg	Livskraftig	?	Nej	=län	Nej	
Fransfladdermus e)	Pågående Gallring	Sårbar	Dålig	Nej	irrelevant	Nej	Nej
Gölgroda f)	Avverkningsanmälan	Sårbar	Dålig	Ja	irrelevant	Nej	
Tretåig Hackspett	Avverkningsanmälan	Nära hotad	?	Nej	<län	Ja	

Specifika kommentarer:

- a) A)Två exempel med kungsörn. Kungsörn är en ikonart, det finns därför goda skäl till hänsyn fast den inte är hotad. Det verkar därför förnuftigt att inte störa mycket under häckning, och restriktionerna förefaller måttliga. Målet med kungsörn (behov för gynnsam bevarandestatus) är minst 150 reproduktiva häckningar, senaste registreringen var 192, trenden är uppgående (inf Naturvårdsverkets kungsörnsida). Trots att "kommissionens vägledning stöder uppfattningen att en oavsiktlig förlust av enstaka individer kan accepteras inom de areella näringarna" så är man i dessa exempel fixerade på risker för en enstaka familj. Tycker 30 § SVL skulle räcka. På sikt (decennium) tycker jag kungsörns ikon-status bör tonas ner när den inte längre är hotad och bevarandestatus ser bra ut. Kungsörnen är en framgångssaga, antalet har mer än tiodubblats sista seklet!! Detta bör återspeglas i en mer avspänd syn på bevarandet även om detta sker gradvis! Därför borde inte två av de åtta exemplen beröra kungsörn! a) Markägaren gjorde inventering av större del av innehavet resulterade i att det inte fanns någon kungsörn i den anmälda avverkningen, men väl på en annan plats vilket motiverade restriktioner.
- b) Guckusko. Jag tycker inte det verkar förnuftigt med detaljreglering av specifik avverkningshänsyn, när berörda arter inte är hotade och har gynnsam bevarandestatus. Den specifika närvaron av arten bygger på uppgifter från en privatperson, som inhämtats efter avverkningsanmälan. "Eftersom inga ytterligare registrerade fyndplatser finns i närområdet

bedömer handläggaren att detta område är viktigt för guckuskons bevarandestatus och att avverkningen riskerar att komma i konflikt med artskyddsförordningens förbudsparagrafer” här talas om ”närområde” och det är Skogsstyrelsens tjänstehen som driver den uppfattningen. Vid given täthet av en art som kan stoppa avverkning kommer alltid observationerna att vara vanligare i området som skall avverkas än omkring eftersom avverkningsanmälan utlöser observationer. ”En avstämning görs med länsstyrelsen som har samma uppfattning. Bedömningen dokumenteras i en tjänsteanteckning. Skogsstyrelsen bedömer att hänsynen som krävs ryms inom 30 § skogsvårdslagen och tar beslut om att hänsyn ska lämnas i enlighet med artens krav” Eftersom det är 30 § måste det betyda att verksamheten inte allvarligt försvåras och det verkar alltså inte orimligt stor inskränkning. Men jag anser att ändå det är fel att frånvaro i ett odefinierat närområde som verkar röra sig om några kvadratmil för en art som både är livskraftig och har gynnsam bevarandestatus.

- c) Tjäder. Myndigheternas tjänstehen ”gör en gemensam bedömning att om ytterligare spelplatser och uppfödningssmiljöer försvinner i den del av länet där avverkning nu planeras finns stor risk att artens bevarandestatus påverkas negativt” Framgår klart att ”lokalt” avser något som är mindre än ett län och att Skogsstyrelsen stödjer den uppfattningen. ”Skogsstyrelsen tar beslut med stöd av MB 12:6 och förelägger om försiktighetsåtgärderna. I beslutet finns en upplysning om att om försiktighetsåtgärderna inte utförs...” Förmodligen är vad som står i exemplet på resulterande åtgärd en eufemism för ett omfattande avverkningsförbud. Det är inte bra att man inte ärligt fullföljer exemplet.

Myndigheternas behandling av tjäder var huvudämnet för ett KSLA seminarium som här refereras av LRF-skog blogg <http://blogg.lrf.se/marianne-eriksson/rim-och-reson-i-artskyddet-efterlyses/> Markägaren dokumenterade vid KSLA seminariet svårigheter i kommunikationen med myndigheter. Mina sympatier hamnade på den utsatta markägarens sida (jag har kommenterat). Det framgick vid seminariet att det finns experter som tror att byte av spelplats ofta går bra.

När jag kommenterade på bloggen så ville jag veta totala omfattningen av sådana här fall, den kanske inte skulle bli så stor. Men efter att nu ha sett det som ett exempel så finns det faktiskt skäl att tro på en oförnuftigt omfattande tillämpning... Exemplet fäster också uppmärksamheten på att det blir mycket svårt att få markägarna i allmänhet och deras representanter att förstå att artskyddsbehovet är så stort (särskilt eftersom utomstående observatörer som jag tycker det är överdrivet) och inta en attityd av fortsatt positiv samarbetsanda.

- d) Talltita. ”Samråd” om skogsbilväg. ”talltita rapporterats från området.”... ”Skogsstyrelsen och länsstyrelsen har i sina årliga möten om artskydd bedömt att mindre åtgärder, såsom en skogsbilväg, normalt inte påverkar talltitans bevarandestatus i länet” Visserligen ålades – rekommenderades inte skogsägaren något, men att en enda livskraftig fågelart tas upp vid årliga samtal med varje län. Dessutom speciella kontakter mellan specialister. Detta för en mycket liten avverkning, det verkar överdrivet administrativt nit som nog inte är i längden praktiskt realiserbart.
- e) Fransfladdermus. Pågående gallring. Hotad, dålig bevarandestatus och negativ trend. Det verkar vara förnuftigt att förelägga samråd med sikte på restriktioner och att försöka stoppa gallringen tills detta skett. Står ej hur det slutade eller berörd areal. Det skapar dock oro och osäkerhet att en icke anmälningspliktig åtgärd, som pågående gallring, kan stoppas mycket snabbt och anmälas som misstänkt brott. Jag tror inte relationen till markägarna som grupp förbättras genom ökande antal åtal. Regelverket bör inte utformas så åtalen ökar nämnvärt, även om jag tycker att några åtal är berättigade i Skogsstyrelsens garnityr för tillsyn.

- f) Gölgröda. Planerad avverkning minskas vilket accepteras av markägaren. Hotad, dålig bevarandestatus. Det verkar förnuftigt med restriktioner. "Skogsstyrelsen beslutar med stöd av MB 12:6 att åtgärden kan genomföras med de försiktighetsmått som markägaren åtagit sig att genomföra och i redogörelsen för ärendet anges försiktighetsmått."
- g) Tretåig hackspett. "Skogsstyrelsen får in en mindre avverkningsanmälan i ett större område" "Sedan tidigare har Skogsstyrelsen och länsstyrelsen i dialog bedömt att i vissa delar i länet är det risk att åtgärder kan ha negativ påverkan på den tretåiga hackspettens bevarandestatus" . "Området visar sig vara en nyckelbiotop och dess kvaliteter och läge i landskapet gör att den enligt strategin för formellt skydd ska prioriteras för skydd. Handläggaren informerar markägaren om Skogsstyrelsens bedömning och markägaren drar tillbaka sin avverkningsanmälan, 12:6-samrådet avslutas utan åtgärd. Kopia på beslutet skickas till länsstyrelsen. Ärendet lämnas över till områdesskyddsprocessen, men då området i sin helhet är för stort för att kunna skyddas som biotopskyddsområde tar länsstyrelsen över ärendet. Länsstyrelsen inleder en dialog med markägare, med syfte att bilda naturreservat". Man får inte reda på hur exemplet slutar och i och för sig tror jag det är bra om det blir ett naturreservat och markägaren får ersättning, men jag ofta har länsstyrelsen inte varit så förtjust i naturreservatslösningen och det tar lätt mycket lång tid med ovisst slut.

i) kategorier i rödlistan 2015: Livskraftig = inte rödlistad, Nära hotad = rödlistad, men inte hotad, Sårbar = minst hotade kategorien bland hotade, kan försvinna på hundra års sikt med låg sannolikhet.

k) Värdena för Sveriges art 17 rapportering är införda i Tabellen. Det sägs att bevarandestatusen skall bedömas både lokalt och nationellt, då bör den nationella bevarandestatusen (uppdelad i tre naturgeografiska regioner, huvudsakligen boreal) finnas för alla berörda arter motsvarande artikel 17 rapporteringen. Skogsstyrelsen har 160629 på min förfrågan meddelat att sådana värden inte finns. Måhända kommer de så småningom, det torde inte vara svårt att få fram dem.

m) Ärenden som initierades av en avverkningsanmälan ledde i två fall till något annat och kanske större. Det gjordes en vidare inventering av kungsörn som ledde till att den inte fanns inom den anmälda avverkningen men någon annanstans inom regionen vilket ändå ledde till restriktioner på avverkningen. För tretåig hackspett ledde en ganska liten avverkningsanmälan till omständigt bildande av naturreservat.

n) I två av de åtta exemplen accepterade inte markägaren myndigheternas beslut. Det ställer stora krav på de som diskuterar med markägarna att agera så att de inte låser sig och så att de blir positiva. Även om markägaren formellt accepterar kan det ändå vara så att hen känner sig tvingad av arroganta myndighetspersoner, därför kanske det ofta är missledande att tala om acceptans.

Allmänna kommentarer:

Fem av åtta exempel är fåglar Dessa är som grupp lite hotade, en ny artikel från biodiverse som är speciellt inriktad på arthot: <http://www.biodiverse.se/articles/kronika-fagelfaunan-rena-rama-dynamiken/> visar bl a att många fler fågelarter tillkommer än dör ut och att fåglar överlag ökar och mår bra. Dessutom är fåglar genomgående arter där vi vet ganska mycket om hur många som finns, var de finns och hur utbredningen förändras, så ställer man upp riktlinjer för alla arter så blir data för fåglar mindre osäker och genom att överrepresentera dem får man osäkerheterna att verka mindre. Därför blir det skevt när 62 % av exemplen är fåglar och inkluderar en art (tjäder) eller troligen två arter (entita) där myndigheternas ingripanden i mina ögon ter sig "större våld än nöden kräver" och berg byggs som myndigheterna snarare än biologin gjort svårforcerade. Fast det är ju å andra sidan bra att myndigheterna för fram kontroversiella exempel så att de som tar del av det som jag kan

reagera med frågan om det verkligen är en förnuftig och genomtänkt väg Skogsstyrelsen slå in på. Jag tycker alltså *inte* riktlinjerna är genomgående förnuftiga och förtjänar kritik för oförnuftig tillämpning av biologi och otillräckligt eftertanke om inte annat.

Total naturvårdsavsättning av markägare: Jag tycker att "hänsyn till naturen" av enskilda markägare kan krävas upp till en nivå så att pågående skogsbruk inte allvarligt störs utan ersättning eller frivillig avsättning utan "hot". De precisa medlen och styrningen för detta kan andra hantera, och så länge detta fungerar, så finnes ingen anledning för sådana som mig att ägna mig åt detaljerna och knappast tycka det vore överlag oförnuftigt.

Ekonomiska konsekvenser för markägaren När myndigheter framtvingar åtgärder så skogsbruket allvarligt störs borde "ekonomiska" avväganden mellan nytta och skada göras på olika nivåer, även ur ett enstaka skogsinnehavs perspektiv. Därför borde även exemplen belysa faktorer som berörda arealer, förseningar, omplanering, utredningar, framställande av underlag, och osäkerhet för skogsbrukarna helst uttryckt i monetära termer för att kunna kvantifiera markägarens kostnad. Dessutom kan hänsyn mot en art resultera i andra problem, tex om avverkningen inte kan utföras på tjälad mark blir markskadorna större. Inte heller myndigheters kostnader analyseras. Nu presenteras exemplen ur rent myndighetsperspektiv och bortser helt från de "ekonomiska" och andra konsekvenserna till verksamheten som regleras. Visserligen kan det hävdas att artskydd går före kostnad, men det innebär givetvis inte att kostnaden inte bör skattas.

Berörda arealer. I inget exempel anges areal som inte får avverkas/gallras i absoluta tal eller i procent av markägaren avsedd areal vid ärendets initiering. Arealen hjälper att bedöma om det är en stor fråga. Jag tycker totalt säg 5% av en fastighet eller avverkning som totalt avsätts generellt inte är något att bråka om, och inte avsevärt försvåras (som åtgärder enligt 30 § SVL) och vad markägare bör tåla utan ersättning.

Oftast följs exemplen inte till slutet. Exemplet följs inte till slut ur markägarens perspektiv, och ibland inte heller ur myndighetens, vilket bidrar att göra det svårt att bedöma hur restriktionen slår.

Tidsaspekten beaktas inte. Någon skall avverka, förberedelser och kontrakt skall göras, kanske inte förespeglade löften kan hållas och okända fördröjningar strör grus i maskineriet som kan ses som en kostnad för markägaren. Exemplet kunde omfattat tid innan markägaren kan få klart.

Artskyddsförordningen behövs sällan. Artskyddsförordningen behöver ofta inte tillämpas och många av de effekter som exemplen skall åskådliggöra synes fått nästan samma resultat före 2014, om än med mindre administration och sämre dokumentation. Det finns en oro och osäkerhet hos skogsbruket vart nya tillämpningar av artskyddsförordningen skall leda. Ett skäl att denna oro styrks är att dokumentets exempel inte fokuserar på fall som inte kunde hanteras utan artskyddsförordningen. Med stöd av föreskrifter till 30 § SvL kan Skogsstyrelsen fatta beslut om hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen vid brukandet av skog. Dessa föreskrifter får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Mest kända arter. Trots mina dåliga biologiska kunskaper kände jag sedan tidigare namnen på arterna i 5 av 8 exempel. Bland dessa är "ikonarter" i skyddssammanhang (tex kungsörn) vilket jag subjektivt känner meriterar till lite extra hänsyn. Mindre kända arter ligger på kö och bör ge totalt mycket större inskränkningar om samma principer tillämpas. Alla arter som ligger i artskyddsförordningens bilaga 1 och 2 räknas upp här <http://www.lantbruk.com/skog/arter-som-sveriges-markagare-har-sarskilt-ansvar>

Skogsavverkning inte viktig negativ effekt för arterna i exemplen. Man kan inte förmoda att effekten av åtgärderna i exemplen blir stor, förmodligen näst intill försumbar jämfört med de

åtgärder som vidtagits om det vore 2013. Att avverkning påverkar innebär inte att det är den viktigaste påverkan eller att påverkan är stor för de flesta arter.

<https://gunnarlinden.wordpress.com/2016/05/30/valkanda-artgrupper-hotas-inte-av-skogsbruk/> . Av de hotade arterna förefaller inte avverkning det väsentligaste hotet mot någon fågel eller däggdjur. Den svenska skogen är sannolikt tämligen världsunik genom att den arealmässigt dominerande markanvändningen idag inte utgör något större hot mot de mest välkända artgrupperna.

Oacceptabel påverkan. I riktlinjerna anges situationer som jag själv (som inte är så väl inläst) knappast hört talas om och som jag finner överdrivna och tvivlar på att det inte kan ifrågasättas vetenskapligt om någon forskare verkligen försöker. Jag anser "brukarna" fram till dess "utredningen" är avslutat skulle anstränga sig mer än hittills för att föra fram sådana tvivelsmål.

Bevarandestatus??

Bevarandestatus är ett besvärligt svårförståeligt begrepp. Bevarandestatus i artikel 17 rapporteringen uppskattas för tre "livsmiljöer" ="biografiska områden"="biografiska regioner" : alpin, boreal, kontinental.

I riktlinjerna står om bevarandestatus " Vid bedömningen av vilken effekt en åtgärd eller en verksamhet har på en art ska man inte bara bedöma verksamhetens påverkan inom relevant biogeografisk region utan även lokalt. Hur avgränsningen ska göras måste anpassas till den aktuella arten. I kommissionens vägledning (EU-kommissionen 2007) uttrycks det som "att bevarandestatusen för (den lokala) populationen av en art inom ett visst geografiskt område mycket väl kan vara en annan än den övergripande bevarandestatusen för populationer inom medlemsstatens biogeografiska område (eller inom artens utbredningsområde). Båda situationerna bör vägas in när beslut ska fattas". EU säger inte annat än att "det kan vara" och EU ger alltså ingen stark uppmaning att det "skall" vara olika mellan nationell och lokal.

En mycket stor svaghet med riktlinjerna är att det är mycket svårt att förstå och ta till sig att bevarandestatus tydligen nästan alltid avser lokal bevarandestatus på ett för varje art specifikt sätt som inte redovisas i samband med exemplen. Att begära att remissinstanserna utöver ett fåtal skall fatta detta och konsekvenserna är definitivt att begära för mycket. Denna viktiga komponent har riktlinjerna undvikit att göra begripligt. Själv vet jag inte hur vanligt förekommande lokala bevarandestatus av olika storlekar egentligen är eftersom denna information överhuvudtaget inte beräknats. *Jag kritiserar riktlinjerna dels för att beräkningar inte gjorts och dels för att de inte informerar om att de beräkningar som riktlinjerna förutsätter inte gjorts.*

Artskyddet bygger på "lokal bevarandestatus" som enligt min uppfattning är ett grundläggande missledande begrepp och utan förankring i biologi, eftersom det axiomatiskt förutsätter att arter skall ha konstanta utbredningsområden lika med de "historiska" (vad nu detta är) och inte minska i antal "lokalt". Naturen fungerar inte så, arter kommer och går, ibland ökar de ibland minskar de. Klimatförändringar, ändringar i andra arter, ändringar i mänsklig påverkan, kvarvarande effekter av tidigare förändringar och slumpen och - på längre sikt - istider, gör att arters lokala förekomst ändras. Arters förekomst har också mycket stora försöksfel och att säga att det blivit en förändring över ett mindre område har oftast så låg statistisk säkerhet att det är meningslös information. Man kan befara att "försiktighetsprincipen" ofta kommer att leda till alldeles för stora restriktioner för skogsbruket. Människan har haft ett dominerande inflytande i Sverige sedan isen drog sig tillbaka, det existerar ingen Natur eller naturlig förekomst i strikt mening. Vad jag vet finns det inte heller något starkt juridiskt stöd för att begreppet generellt *måste* implementeras i artjuridiken och inte heller någon begriplig allmänt vedertagen definition.

Arter migrerar mellan olika lokaler. Detta påverkar de lokala bevarandestatus mer ju mer lokalt det

beräknas. De problem som beror på låga antal individer och förekomster och osäkerheten i skattningarna blir större ju mindre lokalerna väljs. Därför är det klokare ju större lokalerna är. Bestånd i naturen är inte heller konstanta utan drabbas naturligt av ibland dramatiska händelser som brand, storm, översvämning, försumpning, åldrande och succession. Dessa ständiga ändringar i och i närheten av bestånd påverkar nästan alla arter på plats. Det känns fel och onaturligt att överdramatisera vad som händer vid slutavverkning av ett bestånd på det sätt artskyddsdrivarna nu önskar. Det blandas lätt ihop med artikel 17 bevarande status som räknas ut för EU-arterna men motsvarande tycks inte ens räknas ut för andra arter, vilket leder till en icke transparent skillnad mellan hur olika arter utvärderas

Artskyddet bygger på att gynnsam bevarandestatus skall nås och upprätthållas i "närområdet"; "lokalt". Detta förutsätter bedömningar, som är nästan helt otillgängliga för markägaren, och även för myndigheterna förutsätter en kunskap om arters förekomst som sällan finns i adekvat omfattning. Dessutom är själva begreppet inte väl definierat på ett sätt som är lämpat för kvantitativa överväganden. Myndigheterna bygger förekomst från för arterna starkt intresserade privatpersoner, som kanske hört talas om markägarens planer, oftast är tillräckligt och gör inte egna inventeringar.

Den grundläggande iden är att varje länsstyrelserna skall göra bedömningar av det område som lokal bevarandestatus skall uppskattas för. Konstruktionen med länsstyrelsevisa analyser gör med automatik att bevarandestatus vanligen uppskattas för del av län. Det administrativa systemet driver små områden för skattning av gynnsam bevarandestatus. De små områdena för "lokal bevarandestatus" beror på det administrativa beslutet att länen skall vara enheter för samråd, inte på något skäl med vetenskaplig eller EU-påbud som grund. Det ligger inbyggt i det administrativa syftet med dokumentet. Helt orimligt att låta sådant styra!

Det underlag riktlinjerna egentligen fordrar finns inte. Jag frågade Skogsstyrelsen om de bevarandestatus bedömningar som gjorts för artikel-17 arterna också gjorts för de andra arterna, samt de lokala artvisa bevarandestatus bedömningarna gjorts "I riktlinjerna står det om artvisa vägledning som bla artdatabanken varit delaktiga i att ta fram. Dessa är inte klara än men kommer att vara tillgängliga i framtiden. Det står också om bedömningar som Skogsstyrelsen och länsstyrelsen gör tillsammans, sådana bedömningar har inte heller gjorts än och kommer ske med utgångspunkt i olika underlag som finns att tillgå om olika arter." (citatet från Skogsstyrelsen 160929). Svaret måst tolkas som NEJ fast det är på gång. Således har inte de flesta av de exempel som redovisas det underlag som bör finnas och inte heller underlaget för andra arter, där riktlinjerna nu tillämpas är fullt tillfredställande. Detta innebär vad jag förstår att de uppgifter om lokal bevarandestatus som framförs i dokumenten är resultatet av ganska subjektiva övervägningar av två enskilda tjänstemän, inte övervägande som bygger på några mera generella riktlinjer.

Dag Lindgren juli 2016-07-01, ligger på <http://daglindgren.upsc.se/Naturv/ArtskyddExempel.pdf>